

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

ELS PROYECTES D'^r ALBA

No mos es cridat el queisarmos de la activitat que alguns diputats revelen en la discusió de s diversos proyéctes que en les Corts porta presentats el ministre d' Hisenda, mes pera honra d' aquells y dels partits a que perteneixen, tenim que confessar que no totes les minories posen iguals esforsos en el desmenuusement y crítica dels mateixos, lo cual patentise qu' ins al actuar en política, concentren ses energies e inteligençia en buscar una justa solució que mos redimisque de la triste penuria en que mos encontrem—crònic mal-estar que ya de temps sufrim—de aquelles que, de plà, se desentenen de estos treballs o sols per donar satisfacció als escamats qu' els contemplen, pronuncieu quatre prerogàliaes que malaïda la llum y autoritat que aporten. Son desgraciadament estos últims, els que per regla general mes guerra armén y mes verborrea inoportuna y estéril solten en un temps, en que, tots estos esforsos y qualitats ven dirigits y millor empleat, podrien ser tan útils a ells com a la patria; pero en fi, temps vindrà en que confiem que tots se donarán conter de la micio qu' els corresponent y amoldaran els seus actes al cumpliment estricte de esta.

Sense donarme conter per esta fevrosa sentimentalitat que sufrim els jovens, mé internat masa en abruptes y espinoses desquisicions, pero el vollgut lector sabrá dispensar esta ligera disgragació, pera entrar a contemplar la realitat que se descolla inconfundible en els debats que se sostenen en les Corts; es una conclusió que indefectiblement s' al-plegue, cuant el Govern se declara

impotent de corregir els defectes y anomalías que la administració patix; y esta declaració en forma mes o menys cautelosa, la feta el Govern al presentar per el ministre d' Hisenda, procediments y reformes desviades del camí natural no per el propòsit de millorar, pues ben poseïts están de que perjudique esta orientació—sino perque aquell camí récte, está sembrat de obstacles inconfesables y aixó al nostre entendre a més de negar garanties a les gestions de la administració pública, es declarar la incapacitat del Estat pera administrar.

Cabia estar tan de temps discutint régimens y procediments cuant tan planament se presentava el camí pera la opció? Una de dos, o la multiplicitat de funcions del centralisme perjudique a la diligencia qu' este deu posar en la administració pública y per lo tant se fá forçós modificar la organisiació del Estat espanyol com es llògica consecuencia, o una debilitat inconscient dels poders públics protegis defectes que un Govern enèrgich y poseit de bona fé podria remediar. De tots els modos, siga cualsevol la causa de resultat tan bojornós—pues en esta discusió no entre este treball—debem anar a posar eficás remey de la mateixa, tot antes que per boca de ministres oixcam sentencies tan tristes y pobres com la que havem apuntat avans.

Es molt cómodo, Sr. Alba, senyalar defectes pera somtres a la realitat crúa d' ells, lo verdaderament meritòri seria que sense desconeixer éstos, se posara tota la inteligençia pera destruirlos y aixó no es precisament el camí que se seguix.

Ven clarament se desprent de les paraules del diputat regionaliste Ven-

tosa y Calvell y del exministre La Cierva al intervindre en la cuestió sobre les mines de Almaden al demostrar que el projecte de arrendament de estes, presentat per el ministre, no está plantejat en altre propòsit que l' i de llurarse de la corrompuda administració; y per hui fem punt, prometén continuar fins disar acabat este treball.

VINATEA.

La fira de Tots Sants de Castelló de la Plana

Les del cabaset foradat

Ya passaren aquells temps. Mes me plau rememorar notes de valor, pincelades borroses de la antiga vida del meu poble, que alguns sujectes recordaran en tan de plaer com si retornaren a la infantesa, en aquelles promeses de nova vida.

Comensava la fira de Tots Sants, el dia 1.er de Novembre. Perque si bé la primitiva fira pareix que se celebrava per San Lluch, d' aon tal volta prenguera o arrancara la costum de celebrar la festa de les escòles, en el esmentat dia; se aná allargant fins la festa de Tots Sants, en que cauen també els arrendaments y están arreplegades les principals collites del camp.

Se plantava la fira en la Plaça vella, hui de la Constitució; ben prop a les parets de la Iglesia major, estaven les paraes dels torroners. Ben prop també, junt al hostal del Sol, estava el Trapij, que tal volta hauria segut en altre temps, lloch de un enjui de sucre. A ses espales està

el carrer del pròpi nom Enjuí; y el lloch anomenat, degué servir pera trapijar la canya de sucre. Lo sert era, que cuant yo recorde, no era mes que un gran pati descubert, que solia servir casi tot l' any, de carbonera o almagasén de carbó y un espay cubert. En el primer, s' instalava el *Territ* en la seua companyía de bolantineros; (sa muller, sos fills y filles y algún llogat pera alternar en les seues estranyes contorsions y salts poch mortals). En la foscuria de la carbonera, s' amostraven les *prichineles* o siga un feix de ninots parlants, que representaven pasillos y sainets humorístichs, aon D. Cristóbal bastonejava a D.ª Rosita, per infidelitats vulgars, reals o suposades, y un chulo intervenia pera posar pau en el matrimoni.

Com en el poble escasejaven les diversions, y el teatro del carrer Major que ocupava un lloch que fon almagasent de corderia y velamens pera la marineria y canem, en temps prop passat; no s' obria mes que molt de tard en tard; les curtes companyies de bolantineros què de pás dormien en Castelló, donaven funcions; unes voltes en mitg de la Plaça major o Plaça nova y altres en l' hostal del Moro, de la Estrella, o en algún corralot. Pere el *Territ*, que vivia en la vila, casi tot l' any, llogava el Trapij pera la fira y allí despachava la temporá de bolantins, pallasades y *prichineles*; espectacle molt buscat per la jovenalla y per la gent dels dos ravallos, que s' enhisaven de vore la força d' alguns, la gracia a' algunes y la llaujeresa de tots; festa que per altra part, costava pochs diners.

De nou a dèu de la nit, la fira quedava molt buida de compradors y pasejants. Eren les hores de sopar y de velà de la gent rica o de la classe mitjana, que acudia a les primeres hores de la nit y estaven ya de retiro si no havie funció de teatro.

La pobreteria s' en aprofitava en aquella hora, pera anar a recorrer les parades, escuadrinyaro tot; preguntar prèus de les coses que més falta es fea y gastarse alguns cuartets (mol pochs) en llepolies y en es barracóns d' espectacles, que 'n l' hostal del Sol o en el Trapij se donaven al públich.

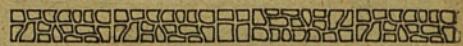
Y una ramá, rabera o bolichá de dones y chiques, del pany de les Creus, del pany de la Pólvora, de la plaçeta de Mallorca, de la bateria de San Roch o altres barriades llunatics de l' Iglesia Major, se desidien a calsiigar tot lo poble de cap a cap, abalotan, corren y aparansen en els Cuatre Cantóns, davant del cabás del castanyero, provan la dolçor de les primeres castanyes torraes, y entrarsen per davant de la Casa-Abadía o per el carreró de la Presó a desembocar en les paraes de la fira.

Perteneixien aquelles chicotes: fresques, joyoses, bledanes y valentes, encara que mal apanyaes, en les faldetes al cap, el monyo rull, aspre y revolt, per mancar el temps pera el pentinat; el jipó apedasat, els vions a pentols y les espardenyes esmolaes, a la ínfima categoria dels ravallos. Eren caragoleres, llateres, aiguadores, espardenyeres y estarrosadores. Vivien de un modest jornal cuan se llogaven y may tenien sobres. Pero encara podien arreplegar, unes en altres, dos dinés o quatre dinés, pera comprar molles de torrons que el sucrer podia juntar en la gavineta, rascán el paper de la pará. Cada una comprava la seu dinà de torrons embolicá en un retall de paper d' estraça; retalladures de mèl, cacau, armela y sucre, que feen una menuda almostra. Però totes en havia un poch de torró. Y encara solia quedar prou aforros pera entrar al Trapij, a vore la companyía del celebrat *Territ*; a sa muller tocant el bombo a la porta vestida de *tonelete*, en unes cames com a revoltóns y el seu cós de jerra, en mes cuartos que una mula de barres. Les pantomimes y les *prichineles* que se admiraven per la chiqueta cantitat de un cuè, chavo de a quatre, o pesa de coure, de valor de 8 maravedises o siguen quatre diners o dos cuartets (1) eren molt celebrades y les risotades de les ravaleres, no s' acabaven en tota la nit.

Solia acompanyar cada colla, cada gambá d' estos chicones, un fadrí o dos y algun home de respecte, emborrusat en la manta, en mocador al cap o en un barret, que encara s' en-

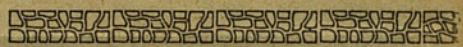
duyen. Tenia este home el càrrec de guardar aquell ganao tan brau, tan mogut y tan juarot. Valia més abatollar una rabera de cabres monteses, que fer entrar en regat aqueles *arpies*, que tot eu enredraven, en tot se ficaven, escuadrinyant hasta lo més reservat y ocult del vestuari de les bolantineras y comprometent a totes hores al desgraciat masclle que les pastorejava. ¡Cuán s' ham divertit! Chillaven totes a cór, cuan s' enternaven a casa, saltán, abalotán y canturejant cobles y sonates del dia. Y esta solia ser la sola diversió d' estos humils gens en les fires d' altre temps.

DR. F. CANTÓ.

No es fácil qu' el ciutadá canvie de patria si pren per patria 'l poble; pero facilíssim si pren la nació per patria.

PÍ Y MARGALL.

Cuadros de costúms castellonenchs

Ab la joia y entusiasme que 'n lo meu esperit regionaliste desde ma infantesa anive, he llegit un superb monument lliterari que pera glòria de nostra florexent literatura ha tingut lo molt dignissim pensament de traure al publich un illustre castellonench: lo dócte apotecari y poeta sobresalient En Enrich Ribés Sangüesa.

Lo titol del esmentat llibre es «Cuadros de costúms castellonenchs en aditament de Tipos... de la Térra» y ben cért es que 'l llorejat escriptor que dú la paternitat de dita obra mereix que desde l' fons de nostre cór li endresssem la més coral de les enhorabónes, puix que se mos revele al tractar ab moltíssima naturalitat els usos y costúms d' aquesta benehida comarca molt més aimant de la democracia de les nostres llars que dels convencionalismes socials, y avans que rés y per damunt de tot castelloner acérrim y regionaliste complet.

La publicació dú d' alvansá un

(1) Valor de 6 a 7 céntims de peseta.

prolech embelesant, plé de altisonants conceptes *Kalotécnichs* en que's dona a entendre que no està renyida la erudició ab les costums populars, perque son aquestes principalment la font y fonaments d' aon brollen lo progrés y les nacionalitats ab l' alé del patriotisme casolá que dintre les evolucions socials se trauix a la volta de molts anys en la floreta y la nata dels millors alvanços de perfectibilitat, puix que va alenat per una germanor completa entre tota la nació.

Al vore la naturalitat ab que nòstre germanivol En Ribés tracte les habilitats més xavacanes de tipus castellonenchs, pugue esser que cértz llegidors ho prenguen tot com un brot de destarifos... més si cabilen un poquet clar y ràs han de trobar entre la brosa dels defectes personals dels protagonistes, una idea del aspecte sociologich de l' humanitat, de les tendencies instintives que tots tenim a un art u ofici, aixina siguen los bovos, los humoristichs, los desgraciats... y al comprendre l' jui que al publich mereixen les essenes de algúns desgalixats que pel carrer transitaren fen riure la gana als convehíns d' aquést poble y no poques voltes ahuxanmos la melengia, se compren la sublimitat de la redacció de tots los menuts de quartilles dedicats als desfavorits de la fortuna, a la gent treballadora, a déixe nervi de les industries y de la llaurança que se trobe molt a gust cuant se distrau de les injusticies socials en la sàtira que algúns guasóns inocentots gasten per carrers y plasses ab cómiques posturetes y ab lo parlar galofet.

Les principals festes rurals, les més grans costums hortolanes se resenyen ab gran finor d' estil y detallaüra tan prima que dins lo reduit cercle d' un manualet d' *amateur* n' hiá de sobres pá que cuansevol foraster compregue lo que llig y allá aon se presente puga demostrar la fortea de documentació ab assunts de la nostra térra.

Despuix, poch a poch y moralet-moralet, en mitj de la tempesta d' essenes de carreró s' empuje lo Sr. Ribés a la descripció del genit

d' homens los més savis de per ací, veres glories espanyoles que amagat dins la acormá mesura de llurs talents sublims, reunien un cór de chiquet y la més agradosa fraternitat entre los seus projims, com ho demostrava la satisfacció y solicitut en protegir y en los ratos festivals d' hasta divertir als més a d' ells apropiats com deixables, jornalers y gent de la vila en general.

No hi ha guassa, y sí móltabloança de la humiltat y bon cór, en les sinceres expansions de savis, autoritats y demés homens ilustres que s' anomenen; algúns dels cuales s' extremen en ex-crúpuls y condescendències per l' esforç impulsiu de bona voluntat.

Lo llibre d' En Enrich Ribés ample, escampat e ilusionatí com la fantasia pobletina, al retratarla quede ben cumplidament dedicat a tots los nostres paisans.

Y pera que corone ab esplendidea son objetiu dédique les darreres planes a la escultura que simbolice 'n els germans Viciano, la pintura personificá, en infinitut de signes positius per En Joan Batiste Carbó. Per fi donant la má de despedida al llegidor s' alce l' espectre d' En Francesc Tárrega Eixea, lo rey de la guitarra, l' únic per que s' digne de la presidencia per dalt de tots los artistes que han significat, enaltit y fet la consagració d' eixe instrument tan espanyol.

Serie desagrahit si no li donés les gracies a mon complaixent conciudatá Sr. Ribés per les indicacions que alabant a una humil persona exposen en algúns renglons. Y al demostrarli lo meu agrahiment que per vindre de mí es raro y de inteligença modesta y... molt difusa per ser *didínamo*, crega l' publiciste qu' estich dispost a posarme l' barret de *dómine*, encara que sense paga del Govern, pera fer entrar ab la perpallá de les cartilles, dels cuentos de bresols y de la legimenta de l' «*Aurora del Pensamiento Regional*» l' entusiasme y protecció de nostres llars, energies y riquea; que introduint eixes idees de defempsa propia crech dins mon chiquet criteri, guardar la millor atenció a un obra com la de les «Costums caste-

llonenques» pera algo descriptiva de nostra psicología y més que res... pera algo escrita 'n valenciá.

Un recort inoblidable al germá En Francesch Ribés, artista *tetradinamo* que lo mateix escriu un sonet, que alce planos arquitectònichs, canta un aria a les regíons valkiriennes y ab una má que s' verament una alaixa pinte tot un món de poétiques impresions com se demostra en los dibuixos realisats e idealisats que embrillanten les pàgines de la obra resenyá.

EMILI CALDUCH.

Castelló, Octubre 1916.

La dona valenciana

No mes Deu vá sembrar, plé de sabiesa,
lo jardí de l' amor, junt la mar blava,
vá vore que a Valencia li mancava
per colm de ses encants, una princesa.
Y volent dur al cim l' obra mampresa,
al punt que sos prodigis contemplava
del fantàstic verger hont modelava
les formes que son font de la Belleça.
Juntá al cálcer d' un llir, roses, diameles,
foc del sol y auba llum de les estrelles
y besantlo, ab sa boca peregrina,
al rebre l' cast alé la esencia pura,
vá esclatar en capoll la criatura
com se cualla una perla en sa peginha.

ANTONI DE CIDÓN.
(Valencia).

POLÍTICA

El materialisme y el espiritualisme existix en tots els ordens de la vida social y política y desgraciadament es un mal, que baix este últim punt de vista ens costará molt de tirámosel de damunt, si no l' abordem de front y sinse ningún género de convencionalismes, el combatí.

La costum fa que l' home se habitue a moltes coses que a primera vista li causarien, extranyesa y repugnancia. Se referim en este cas concret a la forsa e importància que se dona hui en dia als polítichs d' ofici; a eixos homens que abrogantse la representació exclusiva, cuant no la paternitat d' una idea, la que, desde el seu estat natural, abstracte y desinteresat, pur y sublim, per eixe art groller y atrevit a que ha descendit la política actual, pasa a encarnarse en tal o cual personage a la moda que la única gracia que té

es el esmentat desahogo de afillar-se lo que no pot afillar-se ningú, les santes idees, producte exclusiu de l' Humanitat, d' eixe algo, que si be en ell radiquen tots els mals, també en ell estan compreses totes les gracies y virtuts.

Asó no vol dir que no siga posible la existencia del home politich, molt al contrari, es d' una necessitat absoluta que l' polític existíxca y en ell se deposita la major part possible de la confiansa del poble, materialisant aixina l' espiritualisme de éste, pera poder per tal mitg mesclar-se y intervindre en els fets, de sobra grossers de sí.

Pero, lo que importa es que no se confundixca lo representat y qui ho representa, dos coses, que a vegades son tan extraordinariament diferents com la llum y la fosca, l' aigua y el foc, y que de estar els camps perfectament desllindats podria qui estaguera en el cas de fero; llevar al home, facilment desviable, del contacte de les idees, sempre pures y santes, exceptuant les naixcudes de la maldat.

Estes reflexions mos vingueren al cap llechint una proclama que s' publicà durant els susesos cantonals de Valencia del any 1875 de la que copiem els dos párrafos suivents:

«Espanya tota jura guerra constant y sense tregua a Madrid; a Madrid que es un pou d' Aylon ahont van a consumir els tresors y les forces vives de la nació espanyola.

Madrid, entengauho be, es una esponja en cuaus poros se deposita la suor de tots els treballaors, pera que después certes mans vagen a exprimerla en les caixes d' algú banquer enemich del poble, de la seuia salut y de la seuia tranquilitat.»

Si fora un fet lo que indiquem en este escrit; la diferenciació absoluta del materialisme y el espiritualisme no s' arribaria mai a extrems tan antipatichs y e inconvenients, que perjudiquen tant als d' allá com als d' así y que son un motiu de tirantes y quimeres que sempre produixen un retrás en la definitiva formació de la pátria ideal basá exclusivament en l' honradés, l' autonomía y ja justicia.

ALEXIS.

HUMIL TRIBUT

Al inspirat poeta y amich
Daniel Martínez Ferrando.

Rimes sagrades pera mi les teues.

Dólces memòries de la Potria nostra.

Himnes altivols d' inspirada llira.

Cants d' anyorança.

Tant me deliten, qu' a tot hora y sempre

Vullch recordarlos, per la dija mia.

Mai es possible que tons versos cansen

Al qu' amor guarda.

Mai, valencians, podriem olvidarlos

Per l' esperit que duen de llur Patria;

Per la divina majestat que tenen

Per lo que volen

Sempre alabantlos, sentirem la critica,

Per la manera d' explanar l' idea,

Tot está 'n órdre, tots ells ofrenen

Grata cadència.

Mai se confonen ab tropell sens regla

Llums y colors de tons dictats pensivols.

La claretat aixeca s' hermosura

Sins la Bellesa.

Surts, sempre mágich, de ton gran ingéní

Lo pensament, volant sobre l' altura;

Com áliga que passa per los nugols

Llunt de la térra.

Sempre 'n tons versos, de la curta vida,

Cantes la lluita que sosté apenada;

Llágrimes fondes arrancant del ánima

Dels que te lligen.

Moltes vegades, rellegint tons llibres,

Sench per mes galtes esvarar de perles;

Pense, llavores, qu' el autor al ferlos

Plorant estava.

Rere 'l misteri de sendrósia boira

T' he vist en somni, que 'njamai oblide.

;No pots negarme que mos ulls te veren

Banyat en llágrimes!

Demaneu

TINIES...ALFA

	3'50	2	1'25	0'75	30
Blava-negra fixa					
Blava-negra copiar	Litro	1/2	1/4	1/8	Curtin
Violeta negra copiar	4'25	2'50	1'75	1'25	35

DE VENTA

EN LLIBRERÍES Y PAPELERÍES

*Ombra y tenebres veus sobre la vida,
Pasiōs indignes y el triunfar del vici.
Per aixó sempre soldat demanes
En los teus versos.*

*Vols companyia d' ideals que munted
A, inimil, més purs que l' açucena;
Vols pera abrigo y per recort del poble
Calor de oatrio.*

*Deixa manera aixecarás la pensa.
L' arpra que pólses mos será sagrada
Lliteratura ostentará joyosa
Llaus per Valencia.*

*Llunt de l' «Athenes» qu' en el art impera
«Terra que guarda lluminoses hòrtes»,
Fes eixa via qu' has mamprés sens duptes
Daniel de l' ànima.*

*Rimes sagrades pera mí les teues,
Dolces memories de la Patria nostra,
Himnes altivols d' inspirada llira,
Cants d' anyorança.*

AMADEU PITARCH.

EL CUENTO DE LA SEMANA

ATARDEIXER

Moria'l vespre... Un vespre otonyal, manso, tranquil...

Fuixquí del soroll de Ciutat, y aní a buscar la pau que mon esperit reclamava, en la verdosensa alfombra de l' hòrta y gojar allí de la monorrítmica cançó del correr de l' aigua sequiolenta, y extasiarme admirant la maravollosa font de purea del paisaje políchromo y seré.

El crepuscle avançava lentament ab sos nugols negres semblant fantasmagòriques figures que, cuales

gentils bayaderes, assejaven damunt de mí sos sublims dances de temptació y aventura.

El roig encés pareixia imponent fogata que anava apagantse a mida qu' els gegantins nügols l' arrapaven ab ses manases. Piulejaven els aulells son dòlsa crida a la mare amrosa en aquesta hòra de reculliment y quetut, de santa y exelsa Poesía...

Per mon pensament pasava el recort de tota una vida inyorada; de rialles y plors... Y absent en la meua muda contemplació, creia vore a ella, a Mari-Rosa, a l'aimada de mon còr, a la rubia verje d' ulls de cel y som-

niadors; la veia somriure, prometente falagadores esperances y felicitats mil; sentia el contacte de llurs sedoses mans, el bés etèrn y suau com arpeigs de violí, com veu de fada y sospitar de flors...

Fon una quimérica visió qu' em trasportà a les ètères regíons de lo sublim—hermos conjunt de grandiositat—fins que la campaneta del proper convent ab llurs sonoritats del Angelus—veu freda com bés de serpent en esta encantadora hòra—me despertá de mon dolç cabalgar per les sendes del somni...

Allavors recordí que Mari-Rosa, la dels ulls de cel y dolces caricies, ja era morta.

Les sombres de la nit, ofegaren les últimes espurnes de la foguera crepuscular, mentres suau brisa saturá de olorosos perfums del jardí de les Hespèrides, emboltaven l' espay a mon retorn a la Ciutat...

El cel, com manto de nuvis, estava rodát d' estrèls...

Després, abandonant pensivo aquell sublim recuit de poesía y encantadora pau, me perguí entre l' glop de gent que pêls carrers vagava, a respirar el verinós baf de podriner y mentira, en l' áspra materialitat de la vida...

F. FALOMIR.

Reyalme Valencià Octubre-M.CMXVI.

La politica en son més elevat sentit, la sociologia en sos més recients ensenyances, les mateixes deduccions de la present guerra, ens aconsellen el ús lliure y el foment dels variats idiomes nacionals que puguen existir dintre un mateix Estat.

AZORÍN.

Per tractarse de nòstre vullgut company de redacció Vicent Armengot, copiem d' un diari local, la siguiente noticia:

«ARTÍSTICA

Vicente Armengot

Este notable pintor ha presentado esta mañana en la Secretaría de la Diputación, una instancia solicitando una subvención para poder visitar en carácter de estudio los museos de pintura de Tarragona, Barcelona, Madrid, El Escorial y Valencia.

Acompañan a la solicitud unas opiniones acerca del trabajo pictórico de Armengot, que no copiamos por falta de espacio, hechas por el maestro superior D. José Barrachina, del culto bibliotecario y archivero D. Luis Revest, de D. José Martínez, del ilustre escultor Adsua y del inspector provincial de primera enseñanza D. Juan José Senent.

Paso a paso, ha ido Vicente Armengot abriendose camino por si propio en el difícil arte de Apeles hasta llegar a un punto que su despejada imaginación chocó con la técnica que como dice muy bien Adsua solo saldrá victorioso, visitando los museos y centros artísticos de Europa.

Pero ahora falta lo más sustancial del caso y es que la Excma. Diputación, suprimidas las subvenciones, otorgue a Armengot la merced que pide para poder visitar las pinacotecas de arte españolas y luego dar a conocer al público, por la prensa o bien por conferencias, lo visto y estudiado por este pobre y modesto pintor castellonense.

Otro día nos ocuparemos con más detenimiento de todo su trabajo en general.

COMENTARIS

En la sesión del passat dia 20 en el Congrés, el ministre de Foment contestó a una pregunta del diputat Sr. Sánchez-Ocaña, manifestant qu' es partidari del carril metàllich a pesar de son alt costo, perque als pòchs anys de posat econòmica grānds

cantitats en la reparació de camins. Y asegura qu' este criteri anirà incorporat a la millora de les carreteres, allí aon siga possible.

Així com el diputat Sr. Sánchez-Ocaña les demana pera Valencia y punts pròps, nosaltres mos permitim demanar que nòstres diputats reclamen la implantació d' esta millora en la carretera del Grau, de si intransitable de tal fàrrech.

Les autoritats, Circol Mencantil, Càmara de Comerç y tòtes les entitats, deuen demanaro ara que se presenta ocasió favorable.

Ha segut hòste de Castelló, sòls per uns dies, el Regiment d' artilleria 11.º montat, de guarnició en Valencia. Tingué un entusiàstich recibiment y tant la distinguida oficialitat com les classes y la tropa foren agasajats en la nùda de les nòstres forces.

Celebrarém que son viaje d' instrucció haïxa segut un èxit com tots confiem.

Continúen les sollicituds demanant la matrícula pera les gratuïtes classes d' idiomes que se donarán pronte en lo Casal Regionaliste. Ya donarem conte de cuánt s' obri la matrícula y hores de despai.

Probablement en lo número pròxim donarém a coneixer el fallo del Jurat que intervé en la resolució de nòstre «Concurs de Cuentos».

En el teatre Circo de Çaragoça conseguí un èxit clamorós el quadro valencià de ball.

Estaven representaes les regiōns d' Aragó, Asturias, Andalucía, Catalunya y Valencia.

En vista del èxit enorme conseguit quedárem allí tres dies demés, accedint a les caluroses peticions dels çaragoçans.

Donarem a entendre que ademés d' aplaudir son art dedicaven son aplaudiment a Valencia, la regió de les flors y germana de raça.

Nosaltres, orgullosos tornem nòstre saludo a la inmortal ciutat.

Ignacio Pinazo ha mòrt. Esta trista noticia alplegá fins nosaltres compòst ya el número passat. Sentim com pròpia la pèrdua irreparable que representa en sa familia y buit que deixa en l' art valencià.

La ciutat germana honrarà sa memòria y nosaltres, contribuint ab nòstres modèstes forces, li dedicarem en lo número pròxim un article parlant de son art.

Descanse en pau l' eminent artista

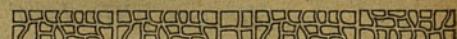
D' ESPECTACLES

En el teatre Principal ha donat unes cuantes representacions l'aplaudida companyia d' opereta italiana que dirigix el notable artista Amadeu Granieri.

Ha interpretat entre altres «L' encant d' un vals», «Las damas vienesas», «El Rey», «Molins de vent».

Els aplaudits artistes, ya coneigits de nòstre públic, ha donat pròves de lo molt qu' estima a dita companyia, dedicant part preferent a les primeres figures.

Ara preparemese al reinat de «Don Juan Tenorio» que tots los anys per este temps goja d' intensa actualitat.

¡DE MANIOBRES!

Lo que més a influit a fer agradósa l' estancia en aquèsta ciutat, del veí Regiment d' Artilleria, ha segut lo sens competencia ví de CHAMPAGNETTE, qu' els fon servit, en lo banquete que en son honor els oferí la oficialitat d' aquèsta; els feu tan grata y dolça imprecio de gola, que a son regrés, ompliren del deliciós ví, les setse carretes que portaven.

«Vos estranye? Tantenlo y vos convenseréu de que es possible y molt més; total son impost es 1'40 botella. ¡No rès!

Lluís Catalán, **EL MORITO**, Colón.

Castellón: Imp. J. Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ

BARCELONA

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICHE VAPOR

TIRSO

Travesia rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils.—EXIDES: De Castelló, Diumenge 11
matí.—De Barcelona, Dimarts vesprá. La càrrega s'admet en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del pais y extrangeres.
Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

Droguería

LA ARAGONESA

= DE =

• Lluís Gomez Molinos •

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del pais y extranjer. Drogues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y maquinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampistería

DE

PERE FECED

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Gazos y Contadors elèctrichs

Làmpares de Filament metàlich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

TRANSPORTS GENERALS

DE

Joseph Sanchis Prats

Facturació pera tots els punts d'Espanya y Estranger. Servici combinad de domicili a domicili.

Acarreos y Mensatgeries.

Alloza, 69.—Castelló

- Eduard Viciano -

PAQUETERIA Y MERCERIA

ULTIMES NOVETATS

Caballers, 2 y Colón, 20

Castelló

Casa de SÀNCIO GERMANIS

(SUCESORS DE ENRICH TÀRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los gèneros concernents al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present època.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Moderna y Lujosa Confiteria y Pastisseria

— DE —

Vicènt Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» rambillets y dolços de fruita.

González Chermá, 56

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tota afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarrs per crònics que siguen.

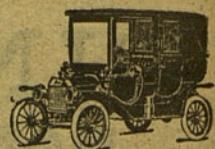
Venta en Farmacia y centres de específich. En Castelló

FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

Automòvils Castellonesos d' Alquiler || Gagare: Lluis Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automòvils de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluis Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

CLÍNICA DENTAL DE ANTONI MONTIA

Regentada per el Odontolec

M. ANTON

Ex-Ajudant dels célebres Doctors, Portuondo, Hinglands y Aguilar de Madrid.

Primer premi en les Exposicions celebraes en Madrid en 1903 y 1904 y en el Congrés Dental de Barcelona, en 1914.

Dentaures de cauchout (sense paladar), dentaures en or, dents Rismont, Pivot, Lagan, coronas d' or ab front de porcelana, ponst Obturadors, etc., etc.

EXTRACCIÓNS SENSE DOLOR

Gonçaleç Chermá, 60, 1.er—Castelló

VACANT

BAÇAR DE CALCER

— DE —

Jaume González

Variat surtit en tota classe de calcer. Ultimes novetats. Elegancia, solideç y econòmia.

González Chermá, 64.—CASTELLÓ

GORRES

LA ESPECIAL, última creació

Consuelo Carríon

Altes novetats pera la temporà d' ivern.

Plaça del Rey En Jaume, 31

Castelló

«VEU DE LA PLANA» --- Castelló

Sr. En *Institut d'Estudis Catalans*

Barcelona